

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI à Sancto Portiano, in Sententias
Theologicas Petri Lombardi Commentariorum libri
quatuor.**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum chrisma sit materia conueniens huius sacramenti
confirmationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Licet enim ad simplicem confessionem fidei tempore pacis sufficiat virtus fidei, tamen ad confessionem fidei coram persecutore ubi est periculum mortis, non sufficit fides, sed cum fide requiritur virtus fortitudinis quæ est circa pericula mortem inferentia, ut dicitur. 3. Ethic. ergo propter sacramentum baptismi quod est in adiutorium fidei ad credendum, requiritur aliud sacramentum quod fit in adiutorium fortitudinis ad audacter cõstendum, & hoc est sacramentum confirmationis. Ad hoc enim ordinatur ut homo coram persecutore audacter fidem confiteatur. Et hoc est quod dicit Melchisedes Papa de consecra. distin. 5. cap. Spiritus sanctus dicitur sic: in baptismo regeneramur ad vitam, post baptismum confirmamur ad pugnam. Et ibidem, confirmatio armat & instruit ad agones huius mundi. Tertio apparet idem ex causa cui conformamur sic, Per sacramentum unimur & conformamur Christo, Christus autem non solum est Pater noster sed sacerdos, & rex, sicut ergo per baptismum conformamur ei ut ministri summo sacerdoti, sic oportet quod per aliud quod sacramentum conformemur ei ut milites suo regi. Et hoc fit per confirmationem per quam ascribimur ei ut milites ad pugnam spirituales contra adversarios fidei, quare &c. Et sic patet primum.

Tho. ar. 2.

6. **Q**UANTUM ad secundum dicendum quod non est sacramentum simpliciter necessarium ad salutem. Est tamen necessarium in casu, scilicet quando imminet persecutor coram quo fides est confitenda, & habetur copia ministri cõfirmare volentis & valentis. Quod autem non sit necessarium simpliciter ad salutem patet: quia parvuli baptizati si ante confirmationem decedant saluantur.

Quod autem sit necessarium in casu persecutionis potest probari sic, quando effectus est necessarius, & causa est necessaria, sed effectus confirmationis scilicet cõfiteri fidem tempore persecutionis est necessarius ad salutem cuiuslibet fidei, ergo & sacramentum confirmationis est necessarium ad salutem in tali casu si habeatur oportunitas confectentis. Qui enim in tali casu renueret sacramentum confirmationis accipere, peccaret mortaliter, propter quod dicit Melchisedes ubi supra: quamvis continuo transituris sufficiat regenerationis beneficia, viget tamen necessaria sunt confirmationis auxilia.

7. **A**D primum arg. dicendum quod confiteri fide absolute tempore pacis est actus fidei, sed confiteri tempore persecutionis quando ex confessione imminet periculum mortis, pertinet ad virtutem fortitudinis supposita fide. Et ad illud sufficit confirmatio post baptismum.

8. **A**d secundum dicendum quod hoc sacramentum institutum fuit à Christo: nec obstat quod non legitur eius institutio, quia multa fecit quæ non sunt scripta, ut dicitur Ioan. 20. Fortè tamen eius institutio fuit per Apostolos primitus promulgata publice, præcise post missionem Spiritus sancti in die Pentecostes.

QUESTIO SECUNDA.

Vtrum chrisma sit materia conveniens huius sacramenti.

Tho. 3. q. 72. ar. 2.

Secundo queritur vtrum chrisma sit conveniens materia huius sacramenti. Et videtur quod non, quia ritus sacramentorum traditus est nobis ab Apostolis, sed ipsi non leguntur confirmasse mediante chrismate, sed solum per manuum impositionem, ut habetur Actuum. 8. ergo chrisma non est materia confirmationis.

2. Item distincta sacramenta non videntur communi care in eadem materia, sed chrisma est materia in sacramento ordinis quantum ad consecrationem episcopalem, ergo non est materia in sacramento confirmationis.

3. **I**n contrarium est, quia forma verborum facit expressam mentionem de chrismate tanquam de materia: dicitur enim consigno te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, vel sanctificationis quod idem est.

4. **R**ESPONSIO. Videnda sunt duo. Primum est quæ sit materia huius sacramenti. Secundum est quis sit usus materie in ipso.

5. **Q**UANTUM ad primum sciendum est, quod chrisma est materia huius sacramenti conveniens, & non quodunque chrisma, sed consecratum per episcopum. Primum

patet, quia illud est conveniens materia sacramenti, quod habet maximam convenientiam cum effectu eius. Sacramenta enim ex naturali similitudine representant, ut dicit Hugo de sacramentis. Sed chrisma habet maximam convenientiam cum effectu confirmationis, ergo &c. Minor probatur, quia confirmatio (ut dictum est) ordinatur ad audacem confessionem fidei tempore persecutionis. Ad hoc autem requiruntur duo nitor fidei in firma credulitate cordis, & odor fame in cõfessione oris. Primum representatur in oleo & est nitidum maxime oleum oliuari, quod est simpliciter & antonomastice oleum. Secundum autem significatur in balsamo, quod est maxime odoris, & preferuat ad corruptionem. Et ideo chrisma compositum ex balsamo & oleo est conveniens materia confirmationis.

6. **Q**UOD autem oporteat illud chrisma esse consecratum quidam probant sic: Quorumcumque sacramentorum materia fuit Christo corporaliter applicata illa materia non indiget nova consecratione, quia tactu Christi consecrata fuit. Unde Chrysostomus dicit quod nunquam aquæ baptismi peccata credentium purgare possent nisi tactu dominici corporis sanctificate fuissent. Et ideo aquæ baptismi quantum est de necessitate sacramenti non oportet quod prius benedicantur antequam sacramento applicentur. Idem est de materia eucharistiæ, quia Christo fuit applicata & ab ipso benedicta, dicitur enim Mat. 26. & Luc. 22. Accipit Iesus panem & benedixit. Similiter & calicem. Et ideo non oportet quod materia prius benedicatur antequam forma verborum sacramentalium super ipsam proferatur. Sed ceterum est de chrisinate & oleo sancto, & oleo infirmorum, oportet enim quod prius benedicantur quam exhibeantur ad usum sacramenti, quia Christus non est visus visibilibus vñtionibus ne fieret iniuria inuisibili vñtionibus, qui vñctus est præ confortibus suis.

7. **S**ed istud non videtur. Primum, quia si applicatio materie ad Christum reddidit eam sanctificatam, videtur quod non solum non oporteat eam sanctificare ad hoc, quod sit materia baptismi. Sed etiam si sanctificetur quod fiat iniuria priori sanctificationi si sit eiusdem rationis, vel quod prima fuerit insufficientis, si secunda sit alterius rationis, sicut ipsi dixerunt de vñctione. Item falsum est quod Christus non fuit visus vñtionibus visibilibus, dicitur enim Ioan. 12. quod Maria accepit libram vnguenti nardi pistici, & unxit pedes Iesu. Et Lucæ. 7. dicitur quod osculabatur pedes eius & vnguebat vnguento. Et Christo mortuo vñctum est corpus eius per Nicodemum, ut dicitur Ioan. 19. ergo falsum est quod Christus non fuerit vñctus visibilibus vñtionibus. Et si dicatur quod Christus non fuit visus visibilibus vñtionibus per modum sacramenti, vel sacramentalis, sicut fuit visus pane & vino consecratis, & aqua baptismi Ioannis tanquam quodam sacramentali. Non obstat, quia Christus à sacramentis vel sacramentalibus nihil virtutis accepit. Et si aliquam virtutem dedit ex suo tactu, dedit omnibus quæ tetigit & quæ in usum sacramentorum debebant venire.

8. **D**icendum est ergo aliter, quod materia sacramenti est quasi quoddam instrumentum quo minister utitur in sacramento quæ consistunt in usu, & applicatione materie ad suscipientem, propter quod materia debet congruere ministro, & ministro materie. In quocumque igitur sacramento minister est determinatus aliqua ordinatione, materia est determinata aliqua benedictione. Et ubi vñctum non est, nec alterum, sicut patet in baptismo cuius minister non est determinatus circa ordinationem (potest enim quilibet baptizare) nec materia quantum est de necessitate sacramenti indiget aliqua benedictione. Sed in sacramento confirmationis minister est determinatus certa detestatione, scilicet episcopali. Et ideo necessarium est materiam esse determinatam certa benedictione. De chrisinate ergo non benedictio nullus posset confirmari, & sic patet quæ sit materia.

9. **C**IRCA secundum scilicet circa usum materie in hoc sacramento sciendum est, quod usus eius est in consignatione frontis in modum crucis. Et vtrumque est de necessitate sacramenti. Cuius ratio est, quia actus ad quem perficit confirmatio est libera confessio fidei Christi. Potest autem aliquis impediri à libera confessione propter duo aliquos propter timorem mortis qui est timor pena, &

propter

propter confusionem quæ est timor ignominia. vtriusq; autem signum præcipue in fronte manifestatur, pallefcit enim timentes & rubescunt verecundati, vt dicitur. 4. Eth. Et ideo in confirmatione quæ fit ad liberâ confessionem vnctio fit in fronte. fit etiam in modum crucis, sicut patet ex forma verborum, Consigno te signo crucis, quia confessio fidei quo ad articulum passionis maximâ habet erubescentiam, vt dicit Apost. 1. Cor. 1. Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Iudæis quidem scandalum Gentibus autem stultitiam. Et ideo ad confirmandum hominẽ contra hanc erubescentiã, vnctio confirmationis fit in fronte per modum crucis, & sic apparet secundum.

10. E X quibus potest concludi tertium. scilicet in confirmatione imprimitur character: quia omne sacramentum per quod deputatur aliquis ad aliquod sacramentum imprimitur characterem (Character enim nihil aliud est quã potestas vel deputatio ad actum sacramenti, vt patet ex præcedentibus) sed per baptismum, confirmationem, & ordinem, deputatur homo ad actum sacrum, per baptismum quidem passiuè ad recipiendum sacramenta. Nullus enim nõ baptizatus est susceptiuus sacramentorum. Per ordinem verò deputatur quis ad collationem eorum præcipue per maiores ordines, vt per sacerdotium, vel episcopatum. Per inferiores verò ordinantur ad quosdam actus sacros secundarios. Confirmatio autem ordinatur ad audacem confessionem fidei, propter quod ista tria sacramenta imprimunt characterem, & per consequens non debent reiterari ne fiat iniuria sacramento. Cum character fit effectus sacramenti indelebilis.

11. AD primum arg. dicendum quod Apostoli nõ confirmabant sine chrismate quauis non legatur in scriptura canonica, dicit enim Dion. 4. cap. celest. Hierar. quod est quedam perfectiua operatio quã duces nostri quos Apostolos vocant chrisimatis hostiam nominant, potuit tamẽ esse quod præter legem communem Deus ex speciali gratia dedit aliquibus effectum confirmationis sine sacramento, cum ad impositionem manuum Apostolorum dabatur Spiritus sanctus sub visibilibus signis, sacramentum confirmationis semper dabatur Apostoli mediante chrismate secundum communem legem sacramenti.

12. AD secundum dicendum quod distinctio rerum est ex parte formæ & non ex parte materię principaliter. Actus enim separat & distinguit, propter quod nihil prohibet eandem materiam esse in diuersis sacramentis cum distincta forma verborum: & sic est de chrismate in confirmatione & ordine, quia ipsi adduntur diuersæ formæ.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum aliquis non ordinatus possit sacramentum confirmationis conferre.

Tho. 3. q. 72. art. 1. Vide Caiet. ibidem.

Tertio queritur de ministro confirmationis. Circa quod queruntur duo. Primum est vtrum aliquis nõ ordinatus possit sacramentum confirmationis conferre. Secundum est vtrum aliquis nõ episcopus possit ex commissione Papæ aliquem confirmare. Ad primum sic proceditur. Et arguitur quod aliquis non ordinatus dum tamen sit confirmatus possit alios confirmare, quia perfectum est quod potest facere sibi simile, ergo qui est perfectè confirmatus potest alium confirmare: sed multi non ordinati sunt perfectè confirmati, ergo &c.

2. Item qui potest inaius potest & minus. Sed sacramentum eucharistiæ est maius & perfectius quã sacramentum confirmationis, ergo simplex sacerdos, qui potest sacramentum eucharistiæ conferre, potest (vt videtur) sacramentum confirmationis conferre.

3. IN contrarium arguitur: quia tempore Apostolorum nõ leguntur aliqui confirmasse nisi soli Apostoli, vt legitur in actibus Apostolorum, ergo moderno tempore nulli possunt confirmare nisi illi qui successerunt in locum Apostolorum, sed illi sunt soli episcopi, ergo soli episcopi possunt confirmare.

4. R E S P O N S I O. Circa questionem istã est aliquid clarum quod conceditur ab omnibus fidelibus, videlicet quod solis episcopis cõpetit ex officio confirmare, & hoc rationabiliter. Primum, quia concordat scripturæ. Non enim legitur hoc sacramentum tempore Apostolorum ab

alio fuisse collatum quã ab apostolis quorum vicem gerunt episcopi. Secundo ex determinatione ecclesiæ quæ habetur de conse. dist. 7. cap. Manus. Et tangitur à Magistro in litera. Tertio ex probabili ratione, quia ad illum qui est supremus in aliquo statu pertinet ordinare, & disponere de illis qui sub ipso in aliquo gradu præficiuntur populo communi, sicut ad principem exercitus pertinet ordinare de centurionibus & decurionibus. Sed episcopus in ordine ecclesiastic. Hierar. est supremus, ergo ad episcopum pertinet illa sacramenta dispensare per quæ aliquis constituitur in aliquo gradu super populum & communem. Hæc autem sunt confirmatio per quam aliquis efficitur miles fidei defendendæ, & ordo per quem efficitur aliquis quæsi dux aliorum, ergo ad ipsum pertinet dispensare sacramentum ordinis & confirmationis.

5. Hoc igitur supponatur tanquam concessum ab omnibus. Sed quia præter ministrum qui ex officio dispensat sacramentum, & cum solennitate, est dare ministrum qui potest dispensare sacramentum in casu necessitatis, sicut præter sacerdotem cui soli ex officio & cum solennitate competit baptizare, potest quilibet alius vir vel femina in casu necessitatis baptizare: etsi baptizet extra casum necessitatis, nihilominus est verus baptizatus, dum tamen seruentur cætera quæ sunt de necessitate sacramenti. Et ideo volunt aliqui dicere quod licet soli episcopo conueniat ex officio confirmare & cum solennitate, tamen simplex sacerdos ex commissione Papæ potest hoc sacramentum conferre: quia præcisus minister confirmationis quantum est de necessitate sacramenti non est solus episcopus, sed sub distinctione episcopus vel sacerdos cui Papa committit. Sicut præcisus minister baptismi nõ est solus sacerdos, sed omnis homo vir vel mulier qui habet intentionem faciendi quod facit ecclesia.

6. Et quamuis istud non possit ex sacra scriptura haberi, tamẽ probabile est (vt dicunt) quod ita sit, rationabile enim est quod Christus vicario suo qui est caput totius ecclesiæ dederit aliquam prærogatiuam circa administrationem sacramentorum: videlicet quod ex eius commissione aliquis sit minister confirmationis, vel minorum ordinum qui sine eius commissione nõ esset minister, etiam ex commissione cuiuscunq; alterius episcopi. Et in tantum procedunt isti, vt dicant quod ex dispensatione Papæ potest confirmare quis ex chrismate non consecrato, & infirmus inungi de oleo non benedicto, & esset verum sacramentum. Quia (vt dicunt) Christus materiam confirmationis & extreme vnctionis instituit chrisma, scilicet oleum. Sed consecrationem & benedictionem materię ecclesiæ commisit, propter quod Papa qui est super totã ecclesiam licet mutare non possit materiam, potest tamen mutare consecrationem, committere, vel omittere: quia Christus sic instituit quod oleum vel chrisma sit materia, eo modo quo fuerit per ecclesiam determinata cum tali vel tali benedictione, vel absque vlla omnino.

7. Similiter dicunt quod si consecratio episcopi non sit sacramentum sed sacramentale, Papa poterit circa eam dispensare etiam quantum ad ministrum tantæ consecrationis. Quia quod consecrans aliquem in episcopum sit sacerdos, est ex Christi institutione. Sed quod ille sacerdos sit ordinatus ordine simplicis sacerdotis, vel ordine summi sacerdotis, seu episcopi, hoc commisit Christus sub determinatione ecclesiæ. Et ideo Papa qui præest toti ecclesiæ potest committere quod simplices sacerdotes episcopum consecrent, & sine eius commissione non possent: quia ordinatio Papæ circa ministerium sacramenti vel eius materiam est de necessitate sacramenti propter specialem prærogatiuam quam ex institutione Christi habet Papa super omnes ministros ecclesiæ.

8. Hæc autem opinio non videtur solum falsa, sed fidei & ecclesiæ valde periculosa. Quod fit falsa patet: quia secundum omnes sanctos & doctores theologos, & canones sacros Christus non commisit alicui homini respectu sacramentorum nisi simplex ministerium & non potestatem excellentiã, vel aliquid ad eam pertinens. Sed ordinare de materia sacramenti, puta de oleo vel chrismate quod benedicatur vel non benedicatur, vel quod benedicatur tali benedictione vel alia, & quod huiusmodi ordinatio sit de necessitate sacramenti & non solum de solennitate